

EDINOST

Glasilno Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv obični je meš.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 65 gld., za polu leta 33 gld., za četrt leta 18 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tračkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terrante, «Neva tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terrante» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserate (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Narodnost in država.

(Dalje.)

S padom rimskega svetovnega gospodarstva je propala tudi stara grško-rimska kultura, katera je skoraj 1000 let igrala prvo vlogo na svetu. Vshodnje rimsko cesarstvo je valed kristijanstva popolnoma izgubilo rimski značaj, zapadno rimsko carstvo pa je postalo plen barbarov, večinoma germanskega pokoljenja. (Omeniti je, da so s temi barbari tudi Slovani tu in tam vdrli posebno v gorenje italijanske dežele).

V Galijo, sedanjo Francosko, je vdrla prav mnogo raznih Germanov, Franki so bili mej njimi najmogočnejši. Vso Italijo pa so Goti (ostrogoti) podjarmili in njih kralj Teodorih se je proklamiral vladarjem Rimljanov in Gotov. Mogočnost Gotov ni dolgo trajala; ta narod se je pogubil mej Romani, ali kesneje se je še enkrat osnovala germanska država v Italiji in ta je bila ona hrabrih Longobardov, ki je segala od Alp pa blizu do srca Italije.

Iberični poluotok (Španijo) so zasedli najprej Vandali, Suevi in Alani, ali kmalo za njimi so prišli zapadni Goti in ti so tam več časa nadvladali; Britanija (sedanja Angleška), pa je postala rop Anglov in Sasov.

Germanska ljudstva so torej zasedla do konca 5. stoletja po Kristu skoraj vso zapadno Evropo in so celó v Afriki osnovala kratkoživno Vandalsko državo. Vsa ta mlada germanska ljudstva (mej katerimi so bili gotovo tudi nekateri slovanski rodovi), bila so jako hrabra, še mlada, nepokvarjena, ali popolnoma surova; v

novih deželah pa so našla rimsko kulturo in ta jih je kmalo raznarodila, sprejela so kristijansko vero, in pod uplivom vere so se še hitrejše poromanila.

Tako se je godilo v Italiji, v Iberiji in v Galiji, katere vse te dežele so sicer podjarmila germanska ljudstva, ali ona sama so utonila v romanskej kulturi ter zginola, in iz tega mešanja z drugimi narodi nastali so čisto novi romanski narodi. Vsa kultura, kar se je je tudi po padcu rimske države ohranilo, bila je rimskega značaja in prav tako je tudi kristijanstvo gledé svoje zunanje oblike sprejelo rimsko obliko in prav zaradi tega so se vsa mlada ljudstva, ko so sprejela kristijanstvo, tudi poromanila. Prvi od vseh germanskih ljudstev so se pokristijanili Franki. Tej prvi zvezi s kristijanstvom so se imeli tudi zahvaliti Franki, da so postali tako mogočni.

Klodvig je vladal vsej Galiji in poleg tega tudi vsem nemškimi deželam ob Renu. Ko so nastopili za mogočno germansko družino Merovingov Pipinovi nastopniki, postala je kmalo moč Frankov, posebno pod Karolom velikim, skoraj prav to, kar je bila poprej moč Rimljanov, namreč svetovna, in do take moči je pomagala Frankom v prvi vrsti kristijanska kultura.

Cesarstvo Karola velikega je bilo razširjeno čez Galijo, Italijo in skoraj čez vse poznane nemške in slovanske dežele. Narodnostni čut se je mej seljevanjem narodov zato skoraj popolnoma izgubil, ker so stari narodi propali, novih narodov pravi značaj pa ni bil še utrjen.

Velika zavezna moč glavarja kristjanske cerkve z mogočnim frankovskim cesarstvom je zadrževala skoraj vsako zasebno narodno prizadevanje. Ali uže nastopniki Karola velikega so se začeli silno pripraviti in so konečno dovedli frankovsko cesarstvo do razpada in do njega razdeljenja po narodnostih.

Po razpadu frankovske velike države (l. 887) ste nastale francoska in nemška država. Štiristo let so se ljudstva tako mešala; po tej dobi pa so nastopili na mesto starih Rimljanov čisto novi narodi, v Italiji se je iz mešanice germanskih, latinskih in drugih rodov izleval italijanski narod, v Franciji francoski, v Iberiji španjski in razni še nemešani nemški rodovi pa so se zedinili polagoma in ustanovili nemški narod.

Vsi ti narodi so si polagoma ustanovili svojo posebno kulturo in nemški narod je dolgo časa trebal, da si je na podlagi stare rimske kulture ustanovil svojo posebno kulturo, ki je postala jako uplivna v vsej Evropi. Pisatelj tukaj prezira Slovane, ki so tudi uže zgodaj imeli svojo kulturo ter so bili uže pred Karolom velikim naseljeni v severnej in srednji Evropi, posebno pa v nekadanjej Panoniji ter so uže poprej imeli svojo dobro izraženo kulturo, nego Nemci.

Pisatelj na to primerja Germane in romanska ljudstva. Mej tem, ko je rimska kultura, rimska državna politika vsa romanska ljudstva manj ali več zjednačila in je bilo zapaziti v vsem razvitku velike rimske države nek duh centralizma, vladal je mej germanskimi rodovi ves drug duh; stari Germani so bili veliki partiku-

laristi, oni so se vedno mej seboj bojevali in živeli so pod raznimi kralji, vojvodi, starosti, njim je bil prirojen čut za neodvisnost in ta čut so podedovali tudi kesneje rodovi, kajti iz vsega zgodovinskega razvitka se more spoznati, da je značaj Germanov bolj podedoben značaju starih partikularističnih Grkov, in sklepati se more, da je Germanom bolj prirojen federalizem, mej tem ko je romanskim ljudstvom od nekdanj bolj ugajal centralizem.

Dokaz za to imamo, ako primerjamo francosko kraljestvo z rimskomemškimi cesarstvom; francosko kraljestvo se je kar hitro utrdilo in je mogočno postalo na podlagi strogega centralizma, mej tem ko je rimskomemški cesar bil le načelnik velike nemške federacije, v kateri je gospodarilo več mogočnih nemških vladarjev. Hitro so vzrastle romanske države in se razvile, kakor samostalne narodne države pod eno samo vlado, le Italija je bila več časa razdeljena, ali tudi tam je mej narodom vladala le ena trdna volja, da postane vsa Italija kakor hitro mogoče ena sama politična skupina z eno osrednjo vlado, kar so Italijani po dolgih hudih bojih tudi dosegli leta 1859.

Drugače je pri Nemcih, tam je bilo treba hudega poraza Francozov, da se je dosegla neka večja edinstvo; a tudi novo nemško cesarstvo je osnovano na federalističnej podlagi.

Obe narodni grupi, romanska in nemška, sti nositeljici civilizacije; zraven njih zginejo razun Slovanov vse druge narodnosti. Španjci in Portugalci so kolonizirali skoraj polovico Amerike, in osnovali več sorodnih držav, tudi Francozje so mnogo oto-

PODLISTEK.

Učitelj slikar.

Spisal J. Trošt.

I.

Po storjenem delu se sladko počiva, tako prvi pregovor. Počitek je toliko slajši, čim daljše in trše je bilo delo. Tudi naš duh ima nekaj posvetnega in to je, da se tudi on s časom utruji. Dušni napori so včasih toliko, da je naš duh povsena truden in želen sladkega počitka.

Naš učiteljski stan je pa uže od nekdanj tak, da se pri obavljanju njegovih dolžnosti utruji ne le naše telo, temuž tudi duh in ta še veliko bolj, nego telo. Človek korenjak, močnih prs, zdravih pluč, s kratka, rekel bi, človek trde, prave kranjske korenine še lahko prenaša težko učiteljsko breme. Ali kak slabič, jetična mestna blodota . . . ? Človeku se zdi, da bi ga prevrgel, ko bi pihnil. Za takni naš kruh, naš kruh je za korenjake, za hru-te . . .

Uže nekaj let je vendar, kar učiteljujem in še vselej so mi dobro in za potrebo došle velike jesenske počitnice. Zares treba veliko potrpenja, kdor si razbija glavo z malimi in prav majhnimi sinovi in hčerkami našega naroda, če hoče, da bode delo vsaj malo uspešno. Polnih deset mesecev in še čez treba se ukvarjati z

nagajivimi glavčami in jim zabijati v glavo početne pojmove od vseh predmetov. Zares pravi angelj miru so za učitelja velike počitnice. Človek ima tačas vendar nekaj ur prostih, da je more uporabiti za to ali ono svrhu. In še vsako leto sem uporabil te ure, bodi si uže tako ali tako. Minole so in ni jih več!

Osoda me je postavila, ne vem ali za kazen ali iz ljub-zni, v samotno vasico, mej priprosti slovenski narod. Zabave društvene nemam skoraj bi rekel nikoli. Razen navadne vaščanske inteligencije, ki je zastopana v osehah tukajšnega župnika in njegove sestre Urše, ni tukaj družih vsaj za silo olikanih ljudi. Urša je pa tudi uže stara in ne vem k sreči ali nesreči tudi malo gluha. Ali kaj se če, vsi nismo jednaki in ne homo.

Tako tečaj tu samotarim nad tri pare let. In se svojim stanom sem še tako . . . tako . . .

Ko se včasih snidem se soščolci in jim rečem, da sem zadovoljen, reko mi, saj smo vedeli, da ti boš za ta stan, ker si kranjski hrust! Naj pa bo . . . naj vaša velja . . . misli sem si vselej, saj je tudi meni to prav . . .

Nekega poletnega večera, bilo je o jesenskih počitnicah, mislim, prav tisti dan po svetem Roku, sedel sem pred šolskim poslopjem na vrtu v senenici in čital nekatero naših časnikov, dokler ni stemnelo. Ko je uže mrak legel na zemljo, bila je moja navada, da sem šel v sobo, ali ta večer še ostanem zunaj. Noč je bila lepa, jasna, še prilično tudi topla, nebo posuto

z neštevilnimi zvezdami in zvezdicami. Ostanem in opazujem to krasoto, če tudi sem jo uže stokrat videl in opazoval. Nabašem čibuk, upalim in začnem misliti . . .

Nekako sem se naveličal te veine samote, treba je, da se malo razvedrim v društvu katerega prijatelja ali znanca. Ko nekoliko časa ugibljem, kam bi udaril, sklenem jutri obiskati prijatelja Hinka v vasi S . . . . Po tem sklepu sem se nekako umiril. Veselilo me je, da sem tako brž našel leka svoje otožnosti. Ali me čužno pogleda prijatelj Hinko, misli sem si in si ga predstavljaj v svoji fantaziji, da sedi pri slikarskej mizi s kistom v roci ter maže razm-čen črn tuš na nedolžen beli papir le za-to, da ustreže s potoho temu ali onemu gospodu ali kakej gospodičini.

Omeniti moram, da se je Hinko svoje dni istinski bavil s podelovanjem fotografij ali svetlopisov. Slovel je za svoje dijaške dobe mej nami dijaci pl-bejci, ki nas je Muza pozabila, za večdega risarja in slikarja. Hinko se je tudi kot učitelj vedno bolj pečal s kistom in tušem, nego s propevstiko in metodiko. Morebiti bi kdo vprašal, kde se je neki učil slikarstva. Olgovor je: na akademiji, ki ima pridevek praeparandium. Seveda se lahko po tem tudi sodi, da se ni mogel primerjati z Raffielom niti z Michel Angelom in tudi ne s Čermakom ali Vereščaginom.

On je bil slikar, kakor mu je bila sreča mila in oko dobro, da je pogojni pravo. Seveda včasih je bil proizvod le senca originala.

Ali Hinko je bil vendar slikar . . . . . Take in jednake misli so mi rojile po glavi, ko sežem po uri, obrnem jo proti mesecu in vidim, da bo treba iti po vsakdanjih večernih opravilih, to je večerjat k župniku in potem domov.

O hidem . . . . .

Druzeza dne vstanem dokaj zgodaj in grem k sosedu, da me popelje v vas S . . . . Mešetarsko stvar sva kmalu uredila in tako sem držal posle pol ure uže iz vasi. V vas S . . . je bilo kakih pet ur hoia. Potoma sem se zapel z voznikom o pogovor o reji konj, ki je pa končal s tem, da sta bila njegova vranca, sicer konja srednje cene, najboljša konja na svetu.

Dalje sem obrnl govora na sadjarstvo. Govorila sva o raznih plemenih ovočja. Reči moram, da je moj sosed poznal prilično mnogo vrst sadja; imel je namreč sadni vrt po mojem načrtu. Navado je imel pa, kar je č. bralec uže opazil, da je nad mero pretiraval, kar je bilo njegovega. Tako se je končal tudi ta pogovor s tem, da je rekel: Veste, gospod učitelj, tista naša bruška gori za hišo v vrtu, saj mislim, da jo pomnite, spomladl sem jo strgal z vašo strguljo glejte to Vam je bruška Vsadil jo je bil še moj ded. Ali Vam ima takove tepke kot maslo.

Na, bodi si boljši zdaj, rekel sem sam pri sebi in molčal. Ta zna pa vendar dobro pretiravati stvari. Sreča, da sva bila uže blizu vasi, kder je bival moj prijatelj. Dospelji tija, dam vozniku pogojene groše in odidem peš po vasi.

kov, posebno Male Antile, potem en del severne Afrike in en del vzhodnje Indije pofrancozili. Italijanske kolonije v Ameriki dobivajo vsak dan več veljave in ob sredozemnih bregovih se je italijanski jezik povsod vkoreninil ter postal trgovinski jezik. Še celo osamljeni Rumuni so se dobro vzdržali.

Romanski živelj se je sploh dosti razširil po svetu. Ali v zadnjem času je poznati, kakor da bi se hotelo ustavititi, kajti Španjska in Portugalska uže nazadujeta, Francoska zaostaja gledé narasta, le Italijani kažejo v novejšem času nekoliko več žilavosti.

Velikansko se kaže kulturno delo romanskih narodov, ali delo germanških rodov ni nič manjše.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor je s cesarskim lastnoročnim pismom na ministerskega načelnika sklican na 4. decembra. To zasedanje bo zadnje tega zбора. Po njegovem zaključku se razpišejo nove volitve, ki se bodo vršile uže po novem volilnem redu, po katerem pridejo na volišče tudi petakarji.

Vojni minister grof Bylandt-Rheit je 23. t. m. obhajal petdesetletnico svojega službovanja. Cesar se mu je po lastnoročnem pismu zahvalil za njegove izvrstne zasluge na vojaškem in znanstvenem polju ter je tudi sam prišel v poslopje vojnega ministerstva čestitat mu. Čestitali so mu dalje tudi vsi nadvojvodje, ministri, vojaška deputacija, nemški cesar itd.

Novemu kardinalu dunajskemu vrhovnemu škofu je cesar 22. t. m. pri veliki slovesnosti v cesarski kapeli dal na glavo kardinalski klobuk; priča so bili vsi ministri. Po slovesnosti je cesar sprejel v avdienco novega kardinala in papeževe poslanca.

Hrvatski državni poslanci so v klubovej seji 23. t. m. sklenoli, ker hrvatske volilne nepogojno priznanje zveze z Ogersko potrjujejo, predstaviti se ministerskemu načelniku Tiszi. Ministerski načelnik je vsled tega 24. t. m. dopoldne sprejel hrvatske državne poslance pod vodstvom klubovega načelnika Vukotinića. Ta je naglašal v svojem nagovoru, da si narodna stranka šteje v sveto dolžnost, da nagodbeni zakon ostane nedotakljiv, ter je prosil ministerskega načelnika, naj pospešuje še dalje gospodarsko politiko, promet in trgovino na Hrvatskem. Tisza je odgovoril, da vlada tudi od svoje strani smatra nagodbeni zakon za nedotakljiv ter bode rado-voljno pospeševala vse želje Hrvatske, katere se ujemajo z blagostanjem vse države ogerske krone. Te besede so bile sprejete z eljen-in živioklici.

Tu sem zopet zadel na prizor, ki je jasno pričal, da je Hinko slikar v vasi.

Ko sem šel po vasi, obsula me je kopa otrok. Nekateri so šli za mano, radi radovednosti, drugi so prosili krajcarjev in to so bili vsi otroci, ki spadajo po svoji dobi v šolo, le par srajčnikov je bilo majhnih. Ko se slednjič obrnem, da bi prašal katerega nepozvanih spremljevalcev, kde je šola, odtekla je v-a drbal, tako, da sem moral stopiti v bližnjo gostilno prašat, da sem prišel do zaželenega cilja. Prišeši iz gostilne z osemletno deklico voditeljico, vidim zopet ono kopo otrok pred hišo.

Oj, Hinko Hinko, mislim sem si, ti si le prazno orodje svojih prilizovalcev. Za neuki narod ti ni brigal!

Ti imaš po glavi vsega drugega polno, le najbolj potrebnega nemaš prav nič. Tebi roje po glavi tinkture in kolorni pri slikah, otrokom tvojim pa neumnost, surovost in neokanost. . . . S takimi mislimi korakam za svojo voditeljico, rumenolaso deklico in dospem pred šolsko poslopje. Stisnovši deklici v roko denar ozreva se bitro po poslopju in vrtu okoli. Vidim, da je vse kaj lepo obrasteno zelenim drevjem in v tako divnem kraju. . . .

Le vrt bi bil jaz nekoliko drugače uredil.

Jn še za zvonec drže opazoval sem divno okolico, ki se mi je jako dopadala.

(Dalje prih.)

Na Ogerskem se v javnih uradih godé čudne reči: ni še davno, kar je bilo v Budimpeštu na pošti ukradenih četr milijona goldinarjev; zaborj z denarjem se je potem na pošti našel, da ne bi bil zopet ukraden.

V ogerskem državnem zboru je 22. t. m. minister za promet podal načrt zakona glede vredbe zgornje Donave od avstrijske meje do Rašsanja. Proračunska razprava se prične prihodnjo soboto.

Vnanje dežele.

Italijanski kralj se je zadnjo nedeljo vrnil iz Turina v Rim ter ga je ljudstvo z veliko navdušenostjo sprejelo, in temu se ni čuditi, ker — resnici čast — kralj je v zadnjih dneh, ob času kolere, posebno v Napoli pokazal, da je v resnici kralj. Res pa je tudi, da je italijanskemu kralju velika potreba, prikupiti se ljudstvu, ker kraljevi prestol v Italiji še ni posebno utrjen.

V italijanskem senatu je imenovan za načelnika prejšnji vojni minister, general Durando. Znano je, da je moral prejšnji načelnik Tecchio odstopiti, ker je v neke senatovej seji pridigoval vojno zoper Avstrijo.

V Lizbonu so delavci po konci, ker jim manjka dela. Zadnjo nedeljo se jih je zbralo 5000 ter so sklenoli, da bodo imeli prvi shod pod milim nebom; prišlo je tudi mej njimi in policijo do boja, v katerem je bilo več opravnikov in en policijski komisar ranjen, 36 delavcev so zaprli.

V angleški spodnji zbornici je 22. t. m. nasvetoval Labouchere, naj se zgornja zbornica odpravi, a ta predlog je bil z 145 glasovi proti 71 zavržen. Gladstone je govoril zoper ta predlog ter rekel, da zdaj to ni na času, ker zdaj se od te zbornice mora pričakovati, da bo previdna in ne trdovratna. — Gladstone ima prav, zdaj ni še čas, da bi se vrgla zgornja zbornica, ali ta čas, tako mislimo, ni več daleč, ker angleška zgornja zbornica je preveč zatirala nižje ljudstvo, da bi se mogla oprati na to, in ker jej ljudstvo ni prijazno, ker Gladstonov predlog glede razširjenja volilne pravice skoraj gotovo prodere; zato so te zbornice dnevi skoraj gotovo uže sešteti.

Is Sudana so došla ta le poročila: V «Daily News» se iz Dongole 21. t. m. brzojavlja: Po verjetnih poročilih je uplenil Gordon sovražno kanono; 5000 Mahdjevih pristašev se je združilo z Gordonom «Daily Telegraph» pa istega dne poročila iz Suakina: Berber so uporniki zopet zasedli.

S francosko-kitajskega bojišča so došle te vesti: Courbet je brzojavil: 4000 vojakov je razrušilo kitajske utrube na cesti od Kelunga v Tamsui. To je nekam čudno, ker po poprejšnjih poročilih sta bila Kelung in Tamsui uže v francoskih rokah. čemu tedaj razdirajo Francozi utrube, katere imajo uže v rokah? — Da se Francozom na Kitajskem slabše godi, nego se v Evropo naznanja, to kaže tudi to, da se je 22. t. m. zopet 2000 vojakov poslalo iz Algerije v Tonking in precej pozneje zopet 2000.

Biere poročila iz Hanoi-a: Duchesne je svoje vspehe dobro porabil, vzel je 20. novembra tri utrjene soseske pri Tujenkvanu ter pokončil sovražnikove zaloge. Črni prapori, kakor tudi redne kitajske čete so popolnoma razpršene.

DOPISI.

Iz okolice tržaške, 23. novemb. — Zima prikima — pravi narodna pesem; tudi k nam je zima uže prišla in potrkala z svojo mrzlo roko na vrata naših ne pregorkih koč. Toda, vsaj je stara znanka, prebili smo jo druga leta in jo z božjo pomočjo prebijemo tudi letos.

Tu, v okolici, zgornje in dolnje, odprli so gospodarji uže davno svoje osmice, da prodajo svoj pridelek svojim domačim ali, in to vzlasti v spodnje, iz mesta hodečim ljudem. Zdaj se bodo vrstili drug za drugim, dokler ne sprčajo vsi; le malo jih proda vino vse vkup kakemu krčmarju v mesto ali drugam.

Ako pomislimo nekoliko na velike davke, katere jim naš «neprecenljivi» magistrat naklada, sprevidimo, da je ljudstvo primorano kakor hitro mogoče svoje vino sprčati in, ker ga ne more dati kakemu tržaškemu oštirju, ki mu ni znan, ali ni koli nepoprašuje po okoličanskem vinu, ali ga plačuje pod ceno — nastavi rajši osmico ter ga tako oddá.

Nič grajevrednega na tem; ljudstvo, to se ve, spi je to vino rajši pri kmetu, koji ga je tudi naredil, nego pri kakem oštirju, kajti kmet ga rajši neke krajcarje bolj v ceno da, le da ga oddá. Grajati pa nam je ono ponočno kvakanje in petje po okolici, koje kakšenkrat prihaja od strani samih okoličanskih mladeničev, ali od lahončkov ali farlanutov iz mesta, kateri redno obiskujejo okoliške osmice, kajti vsaj oni priznavajo, da je okoličansko dobro vino. Zato se ga pa tudi tako naskrjajo, da se komaj domov ulčejo in se vsi pomažejo in strgajo, ker prepolni dobre ali omamljive kapljice, cepijejo po tleh, kakor muhe, po okoličanskih dosta slabih potih.

Vino začne človeka pri nogah — pravi ne vem kateri starih pisateljev, torej se jim ni čuditi, tudi zameriti jim ne smemo, ker v obče so vendar še precej pametni, kajti ko je njih mera polna, mirno se razidejo domov — samo zapojó kako veselo po cesti, katero pa več nego oni sami, v njih vino poje; v tem ko se vročekrvni okoličanski mladeniči nepreredkoma zbesede in pridejo celo — do boja; to pa ni samo na okoličanskem svetu pega, koje ni mogoče odpraviti, temuč sploh na kmetih, tudi v drugih deželah. Vendar tu pri Trstu, kder je za lužek še precejšen, preveč je na «dnevem redu.»

Tu mi prihaja pod pero znani rek sv. Krizostoma, ki pravi: *Vinum Dei, obrietas opus diaboli est*: vino je delo božje, ali pijanstvo je delo hudiča; kar se vidi povsod, ker vino človeku vzame pamet ter ga dotira do najnesramnejšega zločina. Zato se mu ne smemo preveč udati, kajti večinoma roči hude nastopke.

Govorili smo o ljudeh, ki iz mesta prihajajo v okolico pit; pa, da bi ti bili vsaj samo moški, ali neredkoma pripeljejo ti z seboj tudi svoje ljubljene polovice in hčerke, da bi se iste naužile «tobre okoličanske kapljice.» V vinu je moč, veselje in tudi norost; to se pozna v polnej meri vzlasti na nekaterih teh nesnažnih babah, ki srkajo in pijejo brez mere; istočasno kriče in pojó razne n-sramne pesni ter tako nade-polno okoliško mladež navdihajo s zrakom nemoralnosti. Kaj je grrega od pijane ženske! Pijanka izgubi vsako sram-žljivost, vsako rudečico: *in vino veritas*, zagadatelj ona (kar delajo in moški), brblja in izpove vsa svoja in drugih slaba in dobra dela, zaradi česar se potem mnogokrat močno kesá; vino, katerega je preveliko mero izpila, sili na dan ter se izlije iz človeka na gojusen način; njegov učinek pa so, kakor smo opomnili, grde in nenaravne pesni, koje čenda in istočasno demoralizuje morebiti krščansko živečo okoličansko mladino. Studé se človeku take babure brez srama ter grajati moramo nje in njih soproge, ki jim to pripuščajo.

Ali to ni le nastopek ostudnega popivanja. Mnogo bolj mor mo obžalovati okoličane, ki so vendar udani važnim omamljivim pljačam. Vzrok tega so po našem menjenju vendar le najbolj razni iz mesta hodiči pijančevalci. Po teh se oni tudi navade onih grdih laških pesem, koje tako radi pojó ter s tem zatajujejo svojo narodnost. Uže iz ust malih počestnih, hospetih otročajej prileze neredkoma laški izvrž-k

S tem, verjemiti mi, zasramujemo sami sebe in narod, katerega udi smo; ako bodemo tako počenjati ter jeli (kakor se uže v mnogih slučajih godi) zatajevati tudi svoj lepi jezik, postanemo polagoma popačeni lahi — rectius renegati. Tako ne smemo počenjati, ako tudi živimo blizu mesta, v katerem slišimo večkrat laško govorjenje; da laško je dobro in koristno znati, ali v prvej vrsti likujemo in spoštujemo vendar svojo materinščino, kajti nismo še gospodje ne Slovenci, ako prednost dajemo tujemu popačenemu narečju laškemu ali nemškemu. Obžalovati moramo v resnici nekatere naše okoličane, ki prav nasprotno počenjajo, ter tožiti, da se je tudi mej nje naslila popačenost, katere nam je jasna priča gori omenjeno popivanje.

Do neke meje lahko zagovarjamo kmetško ljudstvo, namreč, ker je le malo časa prilike učiti se v šoli, ker je zapeljano od slabih vzgledov drugih in še iz kakega družega manj tehtnega razloga, ali zagovarjati ne smemo popačenosti in spridenosti, nenravnih činov in hudodelstev, o katerih se prepogostoma čuje, da se mej njim gode.

Skrbeli moramo, da se temu kolikor mogoče v okom priče, zlasti nagovarjaje roditelje, naj bi za svojo deco kaj več skrbi imeli, vodili jo k dobremu in blagemu, skrbeli dobro za nje oliko ter, ako treba, v roke vzeli tudi domačo «troštarico» šibko, katere kakor naroten pregovor pravi, «novo mašo poje»; pred vsem pa dajali svojim otrokom dober vzgled!

V katerej družini sta zaročenca ne seboj v prepiru, v tacih se otrok res ne more nič dobrega naučiti. Ne le da pošluža psolve, sikanje, preklinjanje in je večkrat pričujoč, ko se oče morita tako spozabi, da svojo družico tepe, temuč on je premnogokrat tudi nagovarjan od enega ali drugega svojih roditeljev na srd in

jezo do očeta ali matere. S takim počenjanjem se otrokom potuha daje, uče se gojiti hudo strast — jezo, ošabnost in maščevanje; od takih otrok nemamo pričakovati nič dobrega, ampak le spridenost in gorjel. Odgoja, odgoja in dobra odgoja je prava in trdna podlaga blagosti in moralnosti narodovej!

Lewin.

Iz Kontovelja 18. novemb. Čakal sem in čakal, da bi katera usmiljena roka se potrudila čast Kontoveljcev poslati častitemu listu «Edinosti». Kar zagledam dopis iz Kontovelja. Srce mi je utripalo od veselja in z naglostjo sem ga prečital. Veselilo me je, da si se potrudil ljubi moj Ivan opisati slavnost škofovega prinoda na Kontovelj.

Ti stojiš na Vrhu in lahko obračaš svoj pogled na Kontovelj in daleč okoli. Vendar pa nisi vsega opazil, kar se je tukaj 26. oktobra vršilo. Z svojih višin si zapazil veliko narodnih zastav, jaz pa sem videl le dve. Res, veliko je bilo zastav v naši vasi, pa le redke trobojnice, tega pa je kriv naš župan, kateri bi imel za to skrbeti. Ta je tudi prepovedal Kontoveljcem napravljati slavoloke, ti pa ga niso hoteli slušati. Žalibog da imamo še takega moža mej sabo, kateri je proti papežu, čaru in domovini, mislim pa, da ni moža na vsem Kontovelju, kateri bi potegol za njim.

Zaradi tega ga je zadela jeza vseh š. seljakov Kontoveljskih in Proseških. Zelo ga je jeza parila, ker ni bil povabljen isti dan na kosilo. Prav mu jeli! Slabo je in bode, dokler nam bo zbiral magistrat take možke, katerih srca hrepene po objubljeni deželi onkraj morja, kder žive Italijani «di puro sangue». Kontoveljci pa bi tudi radi imeli «ljudsko šolo» v vasi. To bi bilo tudi dobro, ker bi otroci ostali pri svojih stariših in učiteljih.

Iz šole in v šolo gredoči otroci vidijo in slišijo marsikaj slabega, kar si dobro zapomnijo. In po zimi je tudi malo predaleč za otroke ubožniših starišev, ker nemajo potrebnega oblačila. Otroci premožnejših starišev, kateri so z vsem preskrbeni, gredo navadno po šoli se drsat na mlako, tako da se večkrat pripeti smrtna nevarnost. Ko bi mi imeli v vasi šolsko poslopje, nikoli ne bi se kaj takega pripetilo in vsi vaščani smo zadovoljni pomagati k izvršitvi.

O da bi se nam ta želja izpolnila, saj se nam je uže marsikatera. Če prav ni bogatinov mej nami, vendar z božjo pomočjo smo pripravili k cerkvi dva nova zvona in v farno cerkev nove stole. In spe vivimus. Jaz in ti pa, dragi Ivan, ostaneva prijatelja in ne prištevaj mi v zlo, če te sem razžalil s katero mojih besed.

Ostani vrl narodnjak, tako, da bova mogla skupaj klicati:

«Živeli Slovenci!»

Iz Predleke v koprskem okraju, 16. novembra. — Krasno je bilo denašnje jutro. Ponočni mrzel veter je potihnil, kakor da bi se hotel se svojim nasprotnikom, mogočnim solncem sprizajziti. Tudi oblaki so se uklonili svojemu očetu, da je mogel brez ovire svoje plodonosne žarke upirati na samotno farno cerkvico.

Ko se približa deseta ura, začeli so prihajati od vseh strani veseli ljudje k farni cerkvi, da bi se namreč udeležili svete maše. Kaj pa je privabilo toliko ljudstva? Naša cerkev je uže od nekaj juko zapuščena. V njej se čudiš starim umetnim delom, katera je izdelovala roka, ki jo uže nad štiristo let pokriva hladna zemlja.

Danes smo namreč dobili iz mojsterskih rok Slovencem znanega umetnika gospoda Tavčarja, prekrasno prižnico. Cerkev, če prav precej prostorna, bila je danes prenapolnjena. Komaj smo pričakovali začetka sv. maše; kar naglo se zaslisljo krepki četeroglasno ubrani glasovi naših vrlih domačih pevcev. Mej sveto mašo stopi naš prečastiti gospod administrator na novo leco. Lahko si mislite, kako pozorno je ljudstvo zrlo na svojega dušnega pastirja, kako radovedno je pričakovalo, kakšno brano bode danes uživalo iz nove prelepe posode. Naš gospod je v svojem temeljitem govoru iz vsebine denašnjega evanđelija poudarjal preveliko veljavo prižnice, naj bi ona še nadalje bila prvo mesto d lja mu napredovanju in vabila vse ljudstvo v našo cerkev. Ta spoibudljivi govor je ganil srca našim faranom, kajti na obrazu se jim je čitala neizreklija radost in zadovoljnost. Sklenoli so vse svoje moči vporabiti sv. cerkvi; pokazati svojo gorečnost in navdušenost do Boga.

Tedaj, preljubi bratje! darujte svojej ljubej materi, sv. cerkvi svetlico denarja, kajti Vaše plačilo hode stoterno v nebesih. Naj to izvrstno delo g. Tavčarja prinese dober sad poznejemu rodu.

Največa zasluga za to podjetje pripada našemu voditelju g. Blažu Deklevi, katerega namen je vrediti vse tukajšne cerkvene zadeve; Bog nam ga tedaj še mnogo let mej nami ohrani!

V Koprnu, 25. novembra. (Izp. dop.) — *(Italijanska kultura)*. Dijaki učiteljskega izobraževališča so dobili zadnje dni nekoliko podpore. Imeli so tri dni prosto in med temi je bil prvi imendan Nj. Veličanstva cesarice. Nekateri onih dijakov (Slovani) so šli v gostilno »Al Vaporetto«, da tam praznujejo na vesel način pomenljivi dan in dajo otuška svojem veselju; prepevali so in pred vsem je dijak N., novomešan, zaigral na klavir cesarsko pesem. To ni bilo všeč nekaterim navzočim Koperčanom in so se torej precej dijakom namrdnoli. Dijaki videči, da so Lahonom trn v peti, odšli so in goste pozdravili po nemško in slovensko. Dijaki so se potem še nekoliko ustavili na ulici, ali nek Lahon, ki je šel precej za njimi, sunil je nekoga dijaka pod rebra, da se je skoraj zgrušil. Na to pride drug Lahon, znani bivši podesta koperski, dr. Gambini in ukaže dijakom z razžaljivo besedo, naj se poberejo domu. Dijak N. ga ppraša, zakaj jih podi; ali namesto odgovora segne Gambini v žep, vzame iz žepa ključ ali nož (ne zna se prav) in trešči s tem orožjem dijaka po čelu in po nosu, da se je dijak precej na tla zgrušil in da mu je začela kri teči curkoma. Drugi dijaki videči opreznost, oddaljili so se; ali Gambini in dva njegova pajdaša, nek Basseglio in nek Derin, pretepali so dijaka še na tleh in po njem teptali. Močno ranjeni dijak se je komaj mogel uleči na svoje bližnje stanovanje, kjer si je spiral rano, kakor je mogel in poslal vest o tej zadevi voju učiteljskega, naj on učini, kar vidi, da je prav in potrebno.

V istem času je dal poklicati tudi občinska zdravnik Pavloviča in Gravisi-a, ali ni eden, ni drugi ni prišel. — Še le drugi dan je prišel na zopetni poklic dr. Gravisi. — Rana je huda in ubogi dijak bo moral še kaj časa ležati, predno ozdravi. Ali je to postopanje odvnetika, nežnega poslanca, dr. Gambini-ja, ki je bil v času tudi župan Koperski, torej prvi meščan, dokler ni vlada razpustila mestnega zbora zaradi nekega državi protivnega postopanja, ali je ta mož, ki se vede, kakor najprostejši faktin, res vreden, da sedi v državnici in da izvršuje posel odvnetika v avstrijske državi, kateri je pri vsaki prilike nasproten? — In takega moža so celo kandidirali v drž. zbor! S tem pač kažejo istrski Lahoni, kako daleč je z njihovo blaženo kulturo, s katero se tolikanj bahajo v listu »L' Istria«.

Zna se, da je Gambini uže prvega leta obstanka izobraževališča, nekatere dijake pobil, ali od tega je uže skoro 9 let. Tedaj še ni bil ni advokat. Da bi se še sedaj, ko je uže tolike časti obnašal in obnaša, pobijal, to je vsakako čudno. Kaj delajo na vse to oblastnje? Ali je zadeva znana političkeje oblastnji? Kaj je ona ukrenila? Ali je je znano obnašanje občinskih zdravnikov? Ali je poslala okrajnega zdravnika, da pregleda dijaka, da pregleda omenjene gospode Gambini in Derina? Je kaj sodnji znano? Vodstvo izobraževališča menda preskuje zadevo.

Čudno je napadati dijake, kateri pojejo cesarsko pesem, udarati jih, tlačiti jih, do krvi jih raniti; a še nenavadneje je, da se nekako vso reč zamolčati hoče, češ dijakom bi se škodovalo. Krasni nazori! Dijaki bodo uže kaznovani, stvar mora na svitlo tudi z napadati, saj smo se v pravnej in urejenej državi. Hočemo videti je življenje Slovanom v Istri zagotovljeno. Čas je, da se v Istri napravi red, da bodo tam vsaj Slovani varni svojega življenja. Država mora braniti svoje zveste podanike. Bog začuvaj, da ne — potem —

V Koprivi, 23. novembra (Izvirni dopis). — Ko sem čital v Edinosti št. 93. nabrežski dopis, sklenol sem tudi jaz neznaniti nekoliko o naših prirediteljih.

Vsega, hvala Bogu, smo letos dokaj pridelali, le vinske kaplice je bilo napol lanske. A zadovoljni moramo biti s tem, kar imamo. Nekoliko nas je oškodovala o trgatvi strašna burja, ki je tuilla par dni pred trgatvijo, in skoraj vse boljše vinske jagode otrsela. Kaj žalostno je bilo, ko smo 6. oktobra trgatve pričeli ter videli polno jagod po tleh ležati. — Potem pa je škodoval še mrzli dež. Tedaj ni bilo upati dobrega terana, pa saj ga tudi sicer ne bi bilo, ker večji del občanjev grozdje prodajo vsako leto. Refoška v našej občini letos ni najti.

Pevsko cerkveno društvo se je letos ustanovilo, za katero se društveni učitelj zelo trudi. Za tega del so občinarji zelo zadovoljni. Ud društva Edinosti.

Gorica, 23. novembra. — Veselica Slov. bralno-podpornega društva v Gorici se je prav dobro obnesla, v kar gre posebno hvala g. odborniku V., ki umije vse lepo vrediti in vse potrebne modi v skupno delovanje združiti. Pevski zbor, brojč 16 društvnikov, pod vodstvom gospoda M. iz št. Petra, se je urjenega, hrškega in hrabrega skazal. Pesni so bile dobro izbrane in se je posebno dopadalo Hajdrihovo »Slovos«; »Vitezovo slovo« in »Slavjanski«. Iskreno hvalo izrekamog. pevcem! Obdava dvogovora sta se prikupila in so nam res-

nično gospodični sestrici Hvala, kakor tudi g. D. in g. V. prav ugajali. Le tako naprej in tudi na dramatičnem polju se lahko z vado poskusimo. Vojaška godba pa je baš ovi večer na občno zadovoljstvo v obilnem številu zbranega občinstva kaj mojstersko svirala. Odobravanja po vsakej številki je bilo obilno. Slovanski napetji, slovenska beseda, domače pesni so bralovsko kratili ovi večer, ki nam ostane v prižvem spominu. Mej navzočimi smo videli mnogo odlične gospode. Bilo je domače, bilo je veselo — in ničesar ni žalilo niti srca niti ušesa! Društvo je pokazalo, da je dično, zrelo in da je bilo nekaj let pod dobrim vodstvom g. Povšela, katerega žalilob radi boleznii ni bilo navzočega. Na svidenje!

V Gorici, 24. nov. — Kdor se je šolal v Gorici, ta čuti nekaj poezije o dnevih, ki se bližajo velicemu sejmu sv. Andreja. Kako je tedaj prenarujen Travnik. (Smeh vragu zlu, ki hoče: Piazza grande!) Tedaj vidiš, ako te je Bog še obranil, lesene hiše (kčevje, odtod Cocevia) in toliko v vsem izpostavljenega, da te veselje obide. Toda jaohl Slovenstvo v Gorici ide rakovo pot, kde so oni, ki so se preje borili? Kde je molk Italjanov, ki je molčal, dok je nekdanja Soča krepila in onstran bezdala z velebesedo? Zdaj je Lah tukaj ne-trpen, dva ima časopisa (eden sicer: »Freccia« ne škoni ko maloumčem; a »Corriere«, časopis v onstranskem zmislu vrlo dobro uredovan, daje človeku misliti. Želim sicer, da bi tega Lah ne slišal: Psovanja na dnevnem redu. Še več. Tukajšni ljudstvo — neumno uže preje, razjarijo se je tako, da nas poulično zasmehuje. Zagotavljam Vas, da se Slovenstvo v Gorici je umaknolo saj za kachi 10 let v tem mestu. Sedaj smo namreč le: Šklavil kako je preje Lah rekal: Slovenol Finimus Troesl kdor je v resnici — in ne za čast, denar itd. — domoljub, ta čuti ta razložek in odurjava ga. Razmere so slabe, ker nemamo v mestu odločnih slovenskih borilcev, tudi zopnik spoštuje odločnost in rimljansko neustrašenost. To deneš, povem pa v kratkem grozno veliko. Daste zdravi in čili!

Iz Gorice 25. novembra. »Sloven. bralno in podporno društvo« je priredilo zadnje soboto jako lepo veselico, ki je bila še precej dobro obiskana, posebno pa od naše slov. inteligencije. Veselica je bila v lepem salonu restavracije Dieherjeve. — Spored, ki je bil v zadnjem »Edinosti« objavljen, izvršil se je na veliko zadovoljnost slov. občinstva. Močan vojaški orkester je sviral večidel slovenskih toček prav izvrstno, da je moral več toček ponavljati. Tudi petje, ki so peli skoraj sami društveniki tega društva pod vodstvom g. J. M., pelo se je prav izborno, da so se morale nekatere pesni ponavljati. Največ smeja pa so zbudili šaljivi dvogovori, ki sta jih predstavljala dva gospoda in dve gospodični, kateri so želi prav veliko pohvalo od slav. občinstva. Mej veselico je bila tombola s prav lepimi dobitki.

Po dokončanem sporedu so želeli društveniki malo poskočiti, kar se jim je od strani odbora dovolilo, sicer na njih stroške in odgovornost. Ples je trajal še potem, ko je prvi sneg v Gorici padel. Tako se je vršila vsa veselica prav v lepem redu in je tudi donesla društvu nekaj gotovine. Ta veselica naj bode v dokaz tudi gospodu Š., dopisniku z Goriskega v znanjejšev lki »Edinosti«, da ni še taka mladnost v našem društvu, kakor dopisnik piše. Kar se pa naše zastave tiče, ni še nobene sile, poslali jo v kak starinski muzej, vsaj dokler visoko ministerstvo to stvar ne razsodi. Kajti vsa stvar je zdaj pri ministerstvu, in tako odbor ne more ničesar v tej zadevi delati, dokler od tam odgovora, to je rešitve ne vdohi. Rodoljub.

Na Lepenici, 5. novembra. — Draga »Edinosti«! Evo ti pre svega ljubezni bratski pozdrav iz bratske ti srbske zemlje. Zeleči ti največeg uspeha v edinstvu, v jedinjenju nada svekolikih, vzimam i ja skromni tvoj pobratim pero v šake, da ti nekoliko redaka iz daljnog istoka napišem. Prohujali su časi, prohujali su dani, kad smo Slave mi sinovi skupaj bili združeni. Da — neznadem dah ikad me bude opet moja stara sreča medju vas vredne sinove Slovenije napolitla? — Ali opet toliko moram r ču, da dane koje sam v vašoj sredini proveo, nikada zaboraviti neču. Vaše su me pesme ganule, da dinule su me do dna srca, jer tek sada sam potpuno uveren da od črnog do jadranskog morja njedna majka nas rodila, jedna majka nas živi. Na žalost, nezamerajte mi, bračo, što ču biti primoran raznim okolnostima, da bu em u celom ovom mojem kratkom posmotrenju vrlo skučen. Nije moja namera, da Vam laskam, niti pak da Vam vaše i naše razmere predočavam, — moj je zadatak ta, da Vam divnim Slovincima — zapadnim čuvarima Slovanstva na obalama Jadranskog mora, kao i vroj braći na Ljubljanci, Soči i u lepoj Ipavskoj dolini iz srca daljne Sumadije vskličem: Živili, živili! L. J.

Domače in razne vesti.

Seja mestnega zbora je bila zopet v soboto. Pred vsem je tajnik predčital zahvalo ravnatelja plinove tovarne g. Artellija, kateri se v toplih besedah zahvaljuje se podeljeno lepo službo. (Prav ima mož, da je hvaležen protektorjem, ki so se zaradi njega celo kompromitirali). Potem je župan odgovoril na interpelacijo g. Živca zaradi praznih petrolijevih sodov, ki se nahajajo v starej plinarnici, češ, da ni nobene nevarnosti zaradi ognja.

Gosp. **Nabergoj** je na to interpeliral župana, kedaj priče na dnevni red prošnja zaradi slovenskih šol v mestu. — Župan mu je odgovoril, da so važne druge zadeve nekoliko zakasnilo ono zadevo, a da prošnja pride v enej bližnjih sej na dnevni red. — Na to so se brez ugovora potrdile volitve novih mestnih odbornikov Živic-a, Strudthof-a in Liebman-a.

Asesor **Pimpach** je potem poročal o projektu dr. Buzzi-a in dr. Righetti-ja, vsled katerega bi se Herpeljska železnica zvezala s kolodvorom južne železnice s predorom pod hribom sv. Jakoba in z viadukti po mestu. — Mestna delegacija pa je protivna temu projektu in predlaga, naj se zvezna črta vrši okolo mesta in ne po sredi mesta, zato naj se oni projekt Buzzi-ja in Righetti-ja zavrže. Pri glasovanju je bil sprejet predlog delegacije.

Župan je potem poročal o načrtu ravnateljstva državnih železnic, kde misli ono zidati postajo Hrpeljske železnice in kde malo postajo pri sv. Ani. Ta načrt je je bil z večino odobren.

Ker je bilo kesno, so se druge točke odložile do prihodnje seje. A ko je večina mestnih očetov odšla, vzdala se je po 9. uri zvečer, popolnoma na skrivnem, na glavnih stopnicah mestne hiše, v nazočnosti le nekaterih rudičih mestnih očetov, spominska plošča **Hermetova**, na kateri se Hermet slavi kakor nek odrešenik, kakor se navadno prvi vojskovodje slave. O ubogi svet, kako te za norca imajo! Hermet je dobro igral komedijo, a da je Trstu koristil, to je laž, saj se kaže in se bo še kazalo, kak sad je rodila njegova večletna komedija!

Seja mestnega zbora bode zopet jutri v četrtek ob 6 uri zvečer. Mej drugim se bodo obravnavale 3 jako važne točke za okolico, namreč o napravi novega vodnjaka v Banah; o popravil in zidanju bajerjev v okolici in o prošnji prebivalcev V. okol. okraja, da se nedavno vpejani davek za pašnino, namreč za vsako govejo glavo 50 soldov, zopet odpravi. S-ja je važna, zato je treba, da pridejo tudi Slovenci, posebno pa okoličani poslušat v sejo.

Odbor delal. podp. društva naznanja svojim udom in družabnicam, da mu je došlo od tuk. magistrata vabilo, naj spodbuja svoje družabnike, da si dajo sopot koze cepiti, ker je dokazano, da oni ki cepljenje ponove, so v manjšej nevarnosti pred boleznijo, katera po Trstu letos posebno razsaja; magistrat naznanja nadalje, da je v namen, da se morajo cepiti tudi nepremožni, najel nalašč posebnega zdravnika dr. Vidale Tedeschi-ja, kateri cepi vsak dan od 10 ure zjutraj do 2 ure popoldne v posebnem lokal, v ulici Chiozza št. 19, na dvorišču pri tleh. — Odbor del. društva torej pozivlja svoje ude, da se poslužujejo dobrote cepljenja, da tako kolikor mogoče odvrtaajo nesrečo od svojih družin.

Pevski zbor delal. podpor. društva v Trstu. Kolikor nam je do sanaj znano, nakani je ta pevski zbor prirediti na **stare leto, 31. decembra** na večer sijajen koncert, katerega čisti prihod je namenjen blagajni tega zbora. Izbran je poseben odbor, kateri ima nalogo rokovoditi priprave za rečni koncert. Javiti tudi moremo našim čestitim čitateljem, da bo koncert v resnici izboren, ker bode sestavljen iz samih novih pesem, mej katerimi bodo dve ali tri smešne. Koncert bode v prostorih »Al Giardinetto«, preko Rossetti-jerega vrta. Odbor se je pobrinol pri gostilničarju, da bode vino, pivo, kakor i jestvine izborno. Natančnejši program tega koncerta prinesemo v enej poznejih številki. — Priporočiti nam je torj našim čitateljem, da bi se mnogoštevilno udeležili tega veseliga večera, ker je v dobro svrhu namenjen, in bi se tako omogočilo, da se ta edini slovenski zbor v Trstu še bolj povzdigne.

Werland de Graz. Tako je naslov zgodovinsko-rodoslovni razpravi, katero je tedaj v posebnej knjigi obelodanil slavnoznanj starosta slov. pisateljev, velečestiti gospod **Davorin Trstenjak**. V njej temeljito dokazuje naš učenjak, da plemenita rodbina knezov **Windischgrätz** ne izvira, kakor so drugi pisatelji trdili, iz hiše grofov weimarothüringških, ne grofov plaienskih, nego da je bil nje prvi znani praded **Werland de Graz** domač korotanski deželca plemič, ki je imel posestva v Slovenskem Gradcu. Č. gosp. pisatelj je pridobil v tem mnogo (zanimljivega) gradiva za slovensko zgodovino, po katerem se knjiga ne samo strokovnjakom, nego tudi

vsemu izobraženemu občinstvu priporoča. Cena jej je s pošto 55 novčicev.

Tržaške novice:
Tržaški škof, mil. gosp. dr. Glavina ukazal je, da se mora potučevati veronauk v Skedenjske ljudske šoli v obeh oddelkih, torej tudi v italijanskem oddelku le po slovensko. To je našo mestno delegacijo tako razkačilo, da je precej poslala ukaz učitelju-voditelju skedenjske ljudske šole, da ne sme dopustiti nobene spremembe in da mora pod lastno odgovornostjo na to paziti, da se v ital. oddelku skedenjske ljudske šole potučuje veronauk le v italijanskem jeziku. Iz tega nastane torej prepir in se nadejamo, da bode duhovna oblast znala varovati svoje pravice. — V Skednju so sami Slovenci, ital. oddelka ni bilo niti treba na ondodnej šoli, a ker so otroci v tem oddelku skoro sami Slovenci, je naravno da se jim vsaj veronauk predava v maternem jeziku. V mestnej delegaciji gospodari Mojzes, in Mojzes naj bi več veljal, kakor cerkvene oblasti-nije! Čas bi bil enkrat, da se Tržaškej državi stori konec.

Dije in soro ob enem je postopal nek izvošček **Romeo D.** (najbrže kak neodrešen) ko ga je predsinocnem, ko je na ulici Sette Fontane, kder ima svoj hlev, razsajal, posvarila policijska stvaža, naj miruje. — Kaj je storil? Zaprl se je v dvorišče in tam za železno ograjo straži vse grdo prekel; ko je pa kesaje ista straža zopet šla mimo omenjenega dvorišča, ustrelil je skoz ograjo 6 krat z revolverjem na stražnike; k sreči ni zadel nobenega. Ali besnega je večj policiju prišla in bode zdaj ta dijak imel časa premišljavati, ako so ljudje res muhe.

Kose se v Trstu vedno bolj širijo; te dni so zaprli zaradi koz trgovko visoko šolo in trgovsko akademijo, mestno biblioteko in par otročjih vrto; a odprli so sopot podružnico c. k. nemške ljudske šole v ulici Chiozza, ki je bila skoro, en teden zaprta. — Gotovo je, da več ljudi zboji na kozeh, nego jih javijo v oficijal-uem izkazu.

Hudo stmo smo imeli v nedeljo in ponedlek. V nedeljo so uže naletavale prav debele bele »mucke« in smo imeli zjutraj 3° R. pod ničlo. Brila je tuda mrzla burja, tako sicer, da smo imeli resnično zimski dan, kakor o božiču. Mraz še vedno traja, a ker je burja polegla, imamo sicer mrzle, a prijetne dneve. Ker se tudi naš magistrat boji snega, izdal je oklic, s katerim opominja vse hišne posestnike in najemnike pritičlih lokalov, da dajo sneg, kateri bi naletel čez noč, vsaki dan do 8 zjutraj popolnoma odstraniti in da po snevu skrbje, da bode trator vedno čistšen. Kedor tega ne spolni, plača 50 gl. globe.

Požar. Predvčerajšnjem je bil požar pri Sv. Mariji Magdaleni zgornej; pogorel je en del hleva in v njemu nahajajoče se seno. — Požarna straža je bila hitro po rokah in zabranila večjo nesrečo.

Poskus samomora. Alojzija D., 32 letna letna šivilja, blivačica v ulici Michelangelo je včeraj zjutraj pila žveplene kisline z namenom, da se usmrti. Našli so jo domači ljudje še živo ter jo precej poslali v bolnico; a težko da ozdravi. Sopot nesrečna ljubezen!

Policijsko. Policija je zaprla nekega izvoščeka, ker je o belem dnevu v nekej prodajalnici duhana vkradel več zavojev duhana. Nek postopač je včeraj zjutraj vkradel ubogi dekli na javnej ulici mošnjico z denarom. Nekateri ljudje so to videli, tatu prijeli in ga prisilili, da je vrnil vkradeno mošnjico, ali tat se jim je vsejedno izmuznil in bežal. — Včerajšnja noč so trije tatovi skušali vlomiti v prodajalnico nasproti vojašnice v Rojanu; vojaška straža jih je zapazila ter zapodila v beg, predno so mogli vlomiti. — Policija je te dni zaprla par nevarnih postopačev in 5 nočnih razsajalcev.

Izpred sodnije Katarina Pa-obot 50 letna kmetica iz Pogradskega okraja je bila obsojena na 4 mesec ječe in da plača 84 gl. odškodnine Mariji Parobot, katero je v tepežu težko ranila z neko gorjačo. — 25 letni Anton Taučer in 26 letni Leopold Godnig, oba iz Komna sta bila obsojena prvi na 5. drugi na 6 mesecev ječe, ker sta se protistavljala orožnikom, ko so ti neke druge fante aretirali. — Ferdinand Scibil, poštar v Dekani, je bil nekriv spoznan razžaljenja cesarske hiše.

Karte za tje in nazaj na južnej železnici. Vodstvo c. kr. priv. južne železnične družbe naznanilo je trgovinski in ortni zbornici v Ljubljani, da bode s 1. januarjem 1885 počenši izdajalo vozne karte za tje in nazaj in to na postajah med Ljubljano in vsemi družimi postajami proge: Borovnica-Divača, Senpeter-Reka in Zalog-Zidani most-Brežice. Karte med Ljubljano in postajami do Prestranka in do Zidanega mesta bode veljale po dva dni, one do Reke in Brežic pa po tri dni. Če se bode izdala karta v soboto ali dan pred praznikom, takrat se nedelja ali praznik ne bota vštela za one dni, za ktere karta velja; tedaj bode karta vselej veljala še delavnik po nedelji ali prazniku.

